

For elevernes skyld...

Venstres folkeskoleoplæg 2007

Eleverne i den danske folkeskole skal have den bedst mulige skolegang. Ikke kun for at sikre at eleverne får uddannelsesmæssige, sociale og kulturelle kompetencer. Også for at give eleverne en forståelse for vores fælles værdier og for hinandens forskellighed. Det er forudsætningen for at fungere aktivt i et folkestyre som det danske.

Faglighed og kreativitet er hinandens forudsætninger. Det at trives og at lære noget går hånd i hånd. Kreativitet og faglig læring er hinandens forudsætninger ikke modsætninger. Det skal vores folkeskole afspejle.

Dette idépapir rummer en række af Venstres idéer til, hvordan vi kan videreudvikle vores gode folkeskole. Vi ved, at der allerede er sket mange forbedringer i folkeskolen, siden VK-regeringen kom til. Disse ændringer skal have tid til at bundfælde sig. Men folkeskolen er dynamisk, og derfor skal vi politikere stadig tænke nyt og overveje, hvordan vi kan gøre vores gode folkeskole endnu bedre – for elevernes skyld...

På Venstres folketingsgruppes vegne

Tina Nedergaard (MF), uddannelsesordfører

Vi har allerede gjort meget..

Den danske folkeskole hører til blandt verdens bedste. Eleverne lærer at arbejde selvstændigt og at samarbejde. Eleverne er generelt glade for at gå i skole. Og langt de fleste elever får et godt fagligt og menneskeligt fundament at bygge videre på. Men vi kan gøre det endnu bedre. Desværre er det stadig hver sjette elev, som ikke læser godt nok til at tage en uddannelse efter folkeskolen.

Derfor har der været megen lovgivningsaktivitet på folkeskoleområdet de seneste år. Fælles for forandringerne er ønsket om at bringe fagligheden og kvaliteten i centrum i folkeskolen. VK-regeringen har siden 2001 blandt andet indført:

- **Ny formålsparagraf i folkeskolen.** Folkeskolens formålsparagraf er blevet præciseret, så det tydeligt fremgår, at folkeskolens formål er at give eleverne kundskaber og færdigheder samt at forberede eleverne til videre uddannelse. Desuden skal eleverne blive fortrolige med dansk kultur og historie, ligesom de skal opnå forståelse for andre lande og kulturer.
- **Flere timer har styrket fagligheden.** Fagligheden er blevet styrket gennem flere dansktimer i 1.-3. klasse, flere historietimer i 4.-5. klasse, en ekstra engelsktime i 3. klasse samt mere idræt og fysik/kemi i de større klasser.
- **Obligatoriske nationale tests.** Vi har indført ti obligatoriske nationale tests i en række fag. De er tilpasset den enkelte elev og indføres som et pædagogisk redskab, der skal hjælpe den enkelte. Tests skal ikke bruges til at sammenligne elever, klasser eller skoler.
- **Massive investeringer i bedre fysiske rammer.** I forbindelse med kvalitetsreformen har regeringen afsat en kvalitetsfond med 50 milliarder kroner, som over de kommende ti år skal investeres for at skabe bedre rammer om den offentlige velfærdsservice. Pengene skal investeres i skoler med sundt indeklima og gode hygiejniske forhold.
- **Mere frit skolevalg.** Der skal være frihed til at vælge folkeskole. Derfor har vi udvidet det frie skolevalg, så forældrene nu har krav på, at deres barn optages i den valgte folkeskole, hvis der er plads. Selvom der er problemer i enkelte kommuner, så fungerer det frie skolevalg godt langt de fleste steder. Det frie skolevalg understøttes af, at skolerne nu skal offentliggøre deres faglige og pædagogiske profil, kvalitets-evalueringer, karakterer og værdigrundlag.
- **Endnu bedre læreruddannelse.** Danske lærere skal være bedre uddannede. Derfor har vi med reformen af læreruddannelsen reduceret antallet af liniefag, hvilket giver bedre plads til faglighed, didaktik og pædagogik. Fremover kan man som noget nyt specialisere sig som naturfagslærer, og i dansk og matematik skal lærerne fremover uddannes til at undervise enten i ind- eller udskolingen.

Fælles for forandringerne er ønsket om at bringe fagligheden og kvaliteten i centrum i folkeskolen. I Venstre har vi den opfattelse, at faglighed, kreativitet og personlig udvikling er hinandens forudsætninger ikke modsætninger. Derfor er det vores mål at styrke elevens udvikling, så hver enkelt elev rustes bedst muligt til barndommens, ungdommens og

voksenlivets udfordringer. Der er massiv opbakning til den nye kurs, vi har udstukket for folkeskolen, som fastholder alle de gode elementer i folkeskolen og kombinerer dem med øget faglighed og fortløbende evalueringer. En ny undersøgelse viser eksempelvis, at 73 procent af de forældre, der har børn i folkeskolen, er positive overfor brug af tests og karakterer i folkeskolen.¹

Men vi kan gøre det endnu bedre..

Som det fremgår ovenfor, har vi allerede gjort meget for at styrke folkeskolen. Men vi kan gøre det endnu bedre. Derfor præsenterer Venstre i dette holdnings-papir en række konkrete idéer til, hvordan vi fortsat kan udvikle vores gode folkeskole. Politik gør det dog ikke alene. Folkeskolen er dynamisk, og det er lærerne, lederne, eleverne, forældrene, skolebestyrelserne m.fl., som skaber indholdet i skolen.

Elever i fremtidens folkeskole skal orientere sig i en omskiftelig verden og har derfor brug for et værdifællesskab som referenceramme. Derfor spiller folkeskolen en vigtig rolle som kulturbærende institution i det danske samfund. Folkeskolen skal formidle vores kulturgrundlag og skal sikre eleverne et solidt kendskab til egne rødder herunder vores historie, den kristne kulturarv og danske kulturelle værdier. Folkeskolen skal stimulere elevernes nysgerrighed og stimulere deres lyst til at lære nyt. Og samtidig skal folkeskolen give eleverne de kundskaber og kompetencer, som er uundværlige for kunne skabe sig et godt liv.

Fremtidens folkeskole skal give eleverne faglighed af højeste internationale klasse, mulighed for og lyst til fordybelse, sætte eleverne i stand til at træffe bevidste valg, give grundlag for livslang læring samt bidrage til, at eleverne kan begå sig i en verden i stadig forandring.

- 1. 10 års undervisningspligt.** Grundstammen i det danske uddannelsessystem skal være ti års undervisningspligt. Alle børn vil have glæde af at gå i børnehaveklassen, hvilket 98 procent da også gør i dag. Udvides undervisningspligten til ti år (svarende til børnehaveklasse til 9. klasse), sikrer vi en smidigere overgang fra daginstitution til skole. Vi giver mulighed for, at eleverne vænner sig til at færdes på skolen med de nye omgivelser og regler, og vi giver mulighed for at begynde med leg og læring, så elevernes nysgerrighed og videbegærlighed stimuleres.
- 2. Investeringer i bedre folkeskoler.** Forudsætningen for en god offentlig service er gode fysiske rammer og udstyr. Mange skoler har i dag utilfredsstillende indeklima eller utidssvarende faglokaler. Venstre støtter, at der i forbindelse med regeringens kvalitetsreform etableres en kvalitetsfond med 50 milliarder kroner, som skal bl.a. skal støtte byggeri og renovering af folkeskoler. Vi skal have skoler med godt indeklima og gode hygiejniske forhold.
- 3. Skolernes salg af mad skal være sundere.** Alt for mange unge spiser usundt. Det må vi nødvendigvis forholde os til. Venstre vil ikke fratage forældrene ansvaret for at sammensætte en madpakke til deres børn, men skolerne skal selvfølgelig have mulighed for at etablere sunde forældrebetalte madordninger. For Venstre er det

¹ Information d. 17. august 2007: "Forældre bakker massivt op om tests i folkeskolen"

afgørende, at der serveres sund mad. Fødevarer, som sælges på de danske skoler, skal fremme elevernes sundhed - ikke omvendt. Der er iværksat en række forsøg med sund skolemad og frugt i bl.a. Fødevareministeriets regi. Når disse forsøg er afsluttet ønsker Venstre en grundig evaluering af disse forsøg med henblik på at vurdere, om disse forsøg skal udvides.

4. **Afbureaukratisering af folkeskolen.** Dokumentation for elevernes faglige resultater og fokus på løbende evalueringer har tidligere været en mangelvare i folkeskolen.² Derfor har vi bl.a. indført løbende tests og skriftlige elevplaner. Men unødvendig dokumentation kan stå i vejen for lærernes arbejde. Vi vil derfor finkæmme folkeskolens regler og bestemmelser i samarbejde med KL for at vurdere, om der er unødigt bureaukrati. Eksempelvis vil vi forenkle og samordne reglerne om uddannelsesbog, uddannelsesplan og elevplan.
5. **Tre lektioner om ugen bestemmes lokalt.** Der skal være bedre muligheder for lokalt bestemte faglige forløb med nyt og spændende indhold. Venstre foreslår, at de enkelte folkeskoler får mulighed for at råde over tre undervisningstimer om ugen, som kan prioriteres til de fagområder, man lokalt ønsker. Vi vil stadig fastsætte, hvilke grundlæggende kernekompetencer alle elever skal lære. Selvom Danmark er et lille land, så er der stor forskel på, hvilke kompetencer eleverne derudover har behov for, hvis de kommer fra en lille landsbyskole i Vestjylland eller fra en tosproget folkeskole på Indre Nørrebro. Nogle steder vil man holde fast i de kreative fag, vi kender. Andre steder kan man fokusere mere på sprogundervisning eller måske innovation. Og helt andre steder igen på interkulturel forståelse. Dette forslag understreger, at Venstre ønsker en lokalt forankret folkeskole. Og får skolerne endnu bedre muligheder for at differentiere sig, hvilket gør værdien af det frie skolevalg endnu større. Så bliver det nemlig ikke kun et spørgsmål om at vælge mellem forskellige skoler men også om at vælge mellem skolernes vægtning af kompetencer. Det er afgørende, at der dels er et fagligt sigte med timerne og dels, at der er klare mål for elevernes udbytte.
6. **Den nyeste pædagogiske viden skal hurtigere ud i klasselokalerne.** Elevernes forskellighed betyder, at de ikke lærer ens. De forskelle skal folkeskolen kunne rumme. Skolen skal forsøge at tilpasse sig de enkelte elevs forskellige læringsstile ved at bruge forskellige læringsstrategier. Det stiller store krav til lærerne, som skal være meget bevidste om deres metodevalg. Frihed til valg af metode betyder ikke ret til fravær af metode. Der er i dag megen god forskning i pædagogik mv., som skal nyttiggøres ude på skolerne. Desværre er vejen fra forskerne til klasselokalerne i dag meget lang - og ofte også omvendt. Denne vej skal gøres kortere, så den nyeste pædagogiske forskning udbredes hurtigere til skolerne. Eksempelvis kunne man forestille sig, at visse skoler i landet blev udpeget til særlige demonstrationsskoler, hvor forskere arbejder særligt tæt sammen med skolens lærere og ledere for at afprøve forskningsresultaterne i praksis. Forskningsviden skal nyttiggøres i vekselvirkning mellem forskere og lærere.

² OECD (2004): "OECD-rapporten om grundskolen i Danmark"

7. **Nyt fag: Kunst, håndværk og design.** Venstre foreslår - i forlængelse af Bamford-udvalgets anbefalinger³ - at der indføres et nyt fag i folkeskolens 2.-6. klasse kaldet "kunst, håndværk og design". Faget skal fylde to ugentlige lektioner i alle fem skoleår og skal afløse den nuværende undervisning i billedkunst, håndarbejde og sløjd. Kunst, håndværk og design vil give eleverne bedre muligheder for at kombinere arbejdet med forskellige materialer og metoder. Faget skal ikke kun rumme praktisk arbejde, men skal også formidle forståelse for kunst, design og arbejdsprocesser, ligesom ny teknologi skal inddrages i arbejdet. Der skal naturligvis fastsættes faglige mål og trinmål for dette fag, så der sikres faglig progression.
8. **Elevernes kreative potentiale skal afdækkes.** Kreativitet er en individuel egenskab og skal anerkendes som sådan. Samfundet har brug for innovative mennesker. Allerede i skolen skal lærerne kunne identificere elevernes kreative potentialer. Vi skal tage kreativitet lige så alvorligt, som vi i dag tager de almene fagligheder alvorligt. Kreativitet kan styrkes, for det er ikke forbeholdt "de udvalgte". Elevernes kreativitet og kreative adfærd skal udvikles, så de selv kan finde nye veje og metoder, der er nyttige. Vi skal indsætte kreative processer mange flere steder, end vi gør i dag. Vi har brug for, at lærerne er i stand til at bruge metoder og situationer, som kan identificere elevernes kreative potentialer.
9. **Erstat erhvervspraktik med brobygning.** I dag er eleverne i 8. eller 9. klasse i folkeskolen i erhvervspraktik en eller to uger. Når det er regeringens erklærede målsætning, at alle unge gennemføre en ungdomsuddannelse – og ingen derfor skal direkte ud i erhvervslivet – hvorfor laver man så ikke brobygning til ungdomsuddannelserne frem for erhvervspraktik? Det foreslås, at den nuværende ordning med erhvervspraktik suppleres med muligheden for at vælge brobygning til en ungdomsuddannelse i stedet.
10. **Mindre tid spildt = mere tid med eleverne.** Undersøgelser viser, at der ofte går 5-7 minutter af hver 45-minutters lektion med at få klassen og læreren til at indfinde sig i undervisningslokalet.⁴ Det svarer til, at hver skoleelev mister mere end ét års undervisning i løbet sin skoletid! Desværre har der bredt sig en opfattelse på mange skoler af, at frikvarterer bruges til at sidde på lærerværelset. Men faktisk får lærerne løn for deres frikvarter, og frikvarteret bør iflg. arbejdstidsaftalen bruges på at gøre sig klar til næste lektion. Den meget omfattende spildtid betyder, at lærerne har mindre tid til at hjælpe den enkelte elev i klasselokalet. Venstre ønsker ikke at lovgive om dette, men vi vil opfordre kommunerne til at skrive ind i deres kvalitetsrapporter, hvordan de arbejder med at nedbringe denne spildtid. Arbejdet med at reducere spildtiden bør ske i tæt samarbejde mellem de relevante parter, dvs. kommunerne, skoleledelsen, lærerne, elever samt forældre.
11. **Omtanke kan frigøre ressourcer på hver enkelt skole.** Folkeskolens økonomi er naturligvis et kommunalt anliggende. Men nytænkning kan frigøre ganske betydelige ressourcer. Eksempelvis kan skolerne i deres skemalægning sørge for, at

³ Anne Bamford og Matt Qvortrup (2007): "[The ildsjæl in the classroom](#)"

⁴ Rockwoolfonden v. Mads Hermansen m.fl. (marts 2007): "Dansk skolekultur"

alle indskolingselever går i skole fra kl. 8-13 hver dag, så det bliver muligt at lukke SFO'en i løbet af skoledagen og derved frigøre ressourcer. Man kunne også forestille sig, at eleverne i de store klasser i enkelte tilfælde kunne have en slags fælles-forelæsning, hvor flere klasser hørte det samme foredrag. Skemalægges dette, kan det frigøre lærerressourcer til eksempelvis arbejde med små hold. Eller man kan forestille sig, at flere klasser på samme årgang oftere har timer sammen med holddeling, da dette dels kan give bedre muligheder for optimal udnyttelse af lærerressourcerne og lokalerne. Desuden kan der være et markant socialt aspekt i at lade parallelklasser arbejde mere sammen.

12. **Kontraktstyring af folkeskoler.** Venstre ønsker ikke en forvaltningsstyret skole, hvor den enkelte skolebestyrelse og skoleledelse kun spiller en begrænset rolle. Derimod ønskes en decentralisering af ansvaret, så beslutningerne kommer tæt på den enkelte bruger og borger. Derfor vil vi også opfordre kommunerne til - i højere grad end i dag - at bruge kontraktstyring af skolerne. Herved får skolebestyrelsen og skoleledelsen mere direkte ansvar for og indflydelse på skolens virke. De skoler, som år efter år opfylder kontrakterne, kunne desuden få stadigt større frihedsgrader indenfor den økonomiske ramme, som kommunalbestyrelsen opstiller.
13. **Bedre mulighed for fælles ledelse.** Der skal være bedre sammenhæng mellem dagtilbud og skole, så flere børn er parate til at starte i skole i det kalenderår, de fylder seks år. Derfor skal der skabes bedre muligheder for fælles ledelse mellem daginstitutioner og folkeskoler. Dette forslag indgår også som et element i regeringens oplæg til en kvalitetsreform af den offentlige sektor.
14. **Mere fysisk aktivitet i folkeskolen.** Idræt og fysisk aktivitet skal være en naturlig del af børns opvækst - også i skolerne. I dag er alt for mange danskere inaktive, og det hænger ofte sammen med de vaner, man har grundlagt som barn. Derfor skal eleverne have flere positive oplevelser med idræt i folkeskolen, hvilket giver eleverne yderligere energi til resten af undervisningen. Venstre opfordrer til, at fysisk aktivitet bliver en prioriteret indsats på alle skoler. Eksempelvis kan skolerne have en politik om, at eleverne skal ud og bevæge sig i frikvartererne. Eller de kan udnytte mulighederne for helhedsorienterede forløb, hvor bevægelse tænkes ind i undervisningen. Desuden ser vi gerne, at skolerne i højere grad samtænker de "kropslige" fag, så der eksempelvis skabes sammenhæng mellem idrætsundervisningens fokus på motion, hjemkundskabsundervisningens fokus på ernæring og biologiundervisningens fokus på kroppens anatomi.
15. **Hurtigere hjælp til ordblinde.** I dag sker det, at ordblinde og andre elever med brug for pædagogisk eller anden bistand får den nødvendige hjælp for sent. Det skyldes bl.a. en for langsommelig og bureaukratisk visitationsproces. Desuden skal elever ofte gen-visiters ved skoleskift over kommunegrænsen, hvilket er en unødvendig hindring, idet der jo allerede er konstateret et behov for hjælp. Venstre vil have dette problem løst, så folkeskolen ikke svinger ordblinde eller andre, som har behov for særlig hjælp.

16. **Nej til mobning i skolerne.** Mobning er desværre et problem blandt mange folkeskoleelever. Naturligvis har forældrene et stort ansvar for at lære deres børn, at mobning simpelthen ikke er i orden. Men skolerne skal også gøre en aktiv indsats for at komme mobning til livs. For at ruste både forældre og lærere bedre til at håndtere elever, der mobber andre, så skal det tydeliggøres, hvilke redskaber der allerede er til rådighed i dag. Eksempelvis har kun ti procent af skolerne i dag en anti-mobbestrategi. Desuden bør langt flere skoler udarbejde fælles retningslinier for god opførsel. Dette arbejde bør forankres i skolernes elevråd.
17. **En rummelig skole skal sikre udfordringer til alle.** I bestræbelserne på at sikre en rummelig folkeskole må vi ikke glemme, at folkeskolen også skal rumme muligheder og udfordringer for de dygtigste elever. Indsatsen over for elever med særlige forudsætninger eller talenter er vigtig, og Venstre ønsker også at sætte fokus på talenterne. Regeringen har allerede taget initiativ til at støtte op om talenterne ved at styrke evalueringskulturen i grundskolen bl.a. gennem indførelse af individuelle elevplaner og nationale test. Hermed har vi givet skolerne og lærerne nye og målrettede redskaber til at identificere og stimulere de talentfulde elever. Desuden ser vi gerne bedre samarbejder mellem uddannelsesinstitutioner på forskellige niveauer, så den lokale folkeskole eksempelvis samarbejder med ungdomsuddannelser eller måske endda videregående uddannelser for at sikre spændende og udfordrende tilbud til alle elever.
18. **Bedre fordeling af elever med indvandrerbaggrund.** Alle elever skal have de bedst mulige forudsætninger for at få et godt udbytte af deres skolegang. Forskning peger på, at hvis der højst er 10 procent elever med indvandrerbaggrund i hver klasse, så er det faglige niveau markant højere – både for de etnisk danske elever og for danske elever med indvandrerbaggrund. Det viser flere danske undersøgelser, bl.a. PISAetnisk.⁵ At sidde dette overhørigt vil være at svigte vores ansvar overfor de mange elever, som er i risikogruppen for at forlade folkeskolen uden ordentlige boglige færdigheder. Venstre ønsker derfor at drøfte, om vi kan sikre en bedre fordeling af eleverne, så flest mulige elever får så godt fagligt udbytte som muligt. Det kan eksempelvis være ved at sikre en bedre fordeling af elever ad frivillighedens vej.
19. **Indhold i SFO'erne.** Skolefritidsordningerne (SFO) er en del af folkeskolen og skal leve op til folkeskolens formålsparagraf. Derfor må der også stilles krav om, at de ca. 3,5 milliarder kroner, som kommunerne bruger på SFO'erne, ikke blot bruges på opbevaring af eleverne, men at tiden udnyttes konstruktivt. Venstre ønsker, at SFO'erne i fremtiden i højere grad understøtter skolernes pædagogiske arbejde. Desuden er det naturligt at overveje, om personalet i SFO'en kan afhjælpe i situationer, hvor øget forældrekontakt, konfliktløsning eller andet er nødvendig, så lærerne får frigjort ressourcer. SFO'erne kunne også rumme lektiecaféer, ligesom det også vil være naturligt at indtænke de frivillige idrætsorganisationer m.fl. i et samarbejde.

⁵ Rockwoolfonden (2007): "[PISAetnisk](#)"

- 20. Flere udbydere af SFO og mere valgfrihed.** I dag er SFO'en primært et kommunalt tilbud, som enkelte friskoler dog også udbyder. Venstre ønsker, at eksempelvis oplysningsforbundene og frivillige organisationer kan byde ind på tilrettelæggelse af SFO'er, som kan etableres på linie med de selvejende institutioner, vi allerede kender fra en række andre institutionsformer. Man kunne håbe, at nogle SFO'ere dermed vil fokusere særligt på faglighed og lektiehjælp, andre på idræt, motion kreative fag eller en kombination af alt dette. Mulighederne bliver langt flere. Dette vil give øget forskellighed og differentiering af tilbuddene, og det vil samtidig være en måde at skabe sammenhæng mellem skole, pasningstilbud og lokalsamfundets øvrige organisationer. Venstre foreslår desuden, at det frie valg udvides til også at gælde SFO'erne.

Intet sker uden de dygtige undervisere..

Folkeskolens succes står og falder med dens undervisere og ledere. Heldigvis har vi i dag utroligt mange dygtige folkeskolelærere og -ledere. Men der er en risiko for, at der vil mangle især folkeskolelærere i fremtiden. Derfor bør vi overveje, hvordan vi kan hjælpe lærerne til at fokusere på netop det, som lærerne er bedst til, og som de foretrækker: at undervise eleverne. I dag bruger lærerne kun godt en tredjedel af deres arbejdstid sammen med eleverne på trods af, at det er netop tiden sammen med eleverne, der giver lærerne størst motivation i hverdagen. Forbedringer af folkeskolen kan således ikke gennemføres, uden at lærerne også får større motivation og glæde ved arbejdet. Lærerne og skolens ansatte er folkeskolens "egenkapital"

- 21. Bedre ledelse skaber bedre skoler.** God ledelse er afgørende for at skabe en god skole, hvor medarbejderne og eleverne trives og hvor eleverne samtidig lærer noget. Venstre vil give den enkelte skoleleder langt mere ledelsesrum. Eksempelvis bør parterne ved de kommende overenskomstforhandlinger overveje, hvor folkeskolelærernes overenskomst begrænser skoleledernes muligheder for at lede og prioritere arbejdet på den enkelte skole. Større ansvar forudsætter også bedre rustede skoleledere. Derfor ønsker Venstre at give alle skoleledere ret til en anerkendt lederuddannelse, der eksempelvis inkluderer coaching, personaleledelse og strategisk ledelse.
- 22. Mere ros til skolelærere og -ledere.** Ikke alle skoleledere og -lærerne mener, at samfundet i tilstrækkelig grad anerkender deres indsats. Men de udfører det måske allervigtigste job i vores samfund. Det vil Venstre gerne anerkende. Vi skal have en stærkere fokus på de mange virkelig gode resultater, som den danske skole opnår hvert eneste år. I regi af Folketingets uddannelsesudvalg skal der hvert år afholdes en folkeskoledag, hvor der sættes fokus på de gode eksempler. Og de særligt dygtige og engagerede medarbejdere skal have mulighed for individuel eller kollektiv anerkendelse for deres indsats.
- 23. Inddrag pædagoger i indskolingen sammen med lærere.** Når de mindste klasser har 2-lærer-dækning i visse timer, så er det ofte to uddannede lærere. Det foreslås, at den ene lærer kan erstattes af en pædagog. Det giver pædagogerne bedre mulighed for at følge eleverne fra børnehaven eller SFO og ind i indskolingen, hvilket skaber bedre sammenhæng i overgangen til skolen samtidig med, at det skaber

tryghed for eleverne. Desuden kan det forventes, at der vil mangle uddannede lærere i de kommende år, så det vil være naturligt at inddrage uddannede pædagoger som supplement til lærerne.

- 24. Undervisnings-assistenten.** Der tilknyttes undervisningsassistenter til skolerne, dvs. personale, som tilbringer alle deres 37 arbejdstimer på skolen – bl.a. med støtte ude i klasserne til svage eller problematiske elever. Fordi undervisningsassistenterne ikke har nogen forberedelsestid, har de ca. dobbelt så meget tid sammen med eleverne for samme lønkroner som en lærer med forberedelsestid. Ordningen er kendt fra Finland, hvor undervisningsassistenterne også kan dække vikartimer, organisere aktiviteter i frikvartererne, deltage som hjælpere i natur- og teknikforsøg, assistere i lektiecaféen om eftermiddagen, være med på ekskursioner og lejrskoler osv.
- 25. Lad andre personalegrupper aflaste lærerne.** Lærerne underviser i dag ca. en tredjedel af deres arbejdstid i gennemsnit⁶, men lærerne ønsker faktisk at have mere tid sammen med eleverne. For at give lærerne denne mulighed, foreslås det, at en række opgaver i folkeskolen fremover varetages af andre faggrupper end folkeskolelærere. Eksempelvis kunne pædagoger hjælpe til i undervisningen, psykologer eller socialrådgivere kunne varetage opgaver omkring psykiske problemer og konflikthåndtering, IT-uddannede kunne varetage servicering af skolens IT-udstyr, og man kunne også forestille sig andre faggrupper inddraget. Undervisningsministeriet, KL og Danmarks Lærerforening bør i fællesskab udarbejde et katalog med forslag til opgaver, som lærernes kan befries for, som den enkelte skole og lærerkreds i fællesskab kan drøfte.
- 26. Lærerne skal have lov til at undervise mere.** En undersøgelse fra Danmarks Lærerforening viser, at det, der motiverer folkeskolelærerne mest i deres hverdag, er samværet med eleverne.⁷ Alligevel er arbejdstidsaftalerne flere steder sådan, at lærerne kun får lov til at bruge en tredjedel af deres arbejdstid med eleverne. Hvis lærerne i alle kommuner brugte lige så meget tid sammen med eleverne som i den fjerdedel af kommunerne, hvor lærerne underviser mest, så ville det betyde, at der kunne frigøres, hvad der svarer til 1,9 millioner undervisningstimer om året.⁸ En øget andel undervisningstid vil således svare til ca. 1.000 ekstra lærerårsværk, hvilket vil være et væsentligt bidrag til at undgå lærermangel i fremtiden. Venstre opfordrer parterne til at indtænke dette i forbindelse med forårets overenskomstforhandlinger.
- 27. Drag nytte af seniorernes ressourcer.** Lærere, som ellers ville være gået på efterløn eller pension, skal kunne tilbydes stillinger af eksempelvis 5-10 timers undervisning ugentligt. De kan med deres erfaring, overblik og ro være en uvurderlig ressource at trække på for både lærere og elever i dagligdagen. Samtidigt vil kendskabet voksen og elev imellem kunne medvirke til, at den erfarne ressourceperson kan støtte den udsatte elev menneskeligt og socialt. Endeligt vil

⁶ Svar på spørgsmål nr. 258-260 stillet af Uddannelsesudvalget til finansministeren den 18. september 2007.

⁷ BUPL, Danmarks Lærerforening og FOA (Februar 2007): "[Vilje til velfærd](#)"

⁸ Svar på spørgsmål nr. 258-260 stillet af Uddannelsesudvalget til finansministeren den 18. september 2007.

det give lærere, som ikke magter fuld tid længere, muligheden for at forblive i mindre omfang på arbejdsmarkedet.

28. **Belønning af de lærere, som yder en særlig indsats.** Det er i høj grad et spørgsmål som bestemmes af overenskomstforhandlingerne, men Venstre ser gerne, at der bliver bedre muligheder for at belønne de lærere, som gør en særlig indsats. Det kan dels være lærere, som gerne vil undervise ekstra og derfor naturligvis skal have mere løn. Men det kan også være belønning af enkelte lærere eller lærerteams, som yder en særligt god indsats eller lærere, som vælger at bruge deres fritid på at efteruddanne sig. Belønningen behøver ikke alene at bestå af regulær lønforhøjelse men kan også være øget adgang til uddannelse og lignende.
29. **Bedre vekselvirkning mellem seminarier, skoler og forskningsverdenen.** I dag fristes mange dygtige lærerstuderende til at begynde i job, før uddannelsen afsluttes. Og visse skoler er interesserede, fordi de mangler undervisere. Venstre ser gerne, at seminarierne udbyder mere fleksibel undervisning, så disse studerende får mulighed for at afslutte deres uddannelse ved undervisning om aftenen, mens de underviser om formiddagen. Desuden skal meritlæreruddannelsen gøres mere attraktiv eksempelvis ved at nedbringe deltagerbetalingen og ved at åbne for, at anciennitet kan tages med fra et job til at andet. Samtidigt skal mulighederne for videreuddannelse forbedres, så læreruddannelsen i sig selv kvalificerer til kandidat eller senere forskningsstillinger. Vi har brug for praktikerne i forskningsverdenen.
30. **Bedre muligheder for gæstelærere.** Udover de dygtige lærere, som færdes på folkeskolerne til daglig kan det fra tid til anden være en god inspiration at inddrage gæstelærere. Det kan eksempelvis være en erhvervsdrivende, en lærer fra gymnasiet eller erhvervsskolen eller måske endda en forsker. Ligeledes kunne eksempelvis musikpædagoger fra konservatorierne få kombinationsstillinger eller almindelige stillinger i folkeskolen. Nye input kan inspirere eleverne og kan være med til at sætte den daglige undervisning i perspektiv. Desuden kan man overveje, om det skal være muligt at inddrage betalte gæstelærere i forløb af op til nogle ugers varighed, så de eksempelvis kan vikariere for lærere, som skal på efteruddannelse.

Forældrene skal engageres mere i deres børns skolegang...

Folkeskolen skal ikke være forældrenes undskyldning for at fralægge sig ansvaret for deres børns opdragelse og indlæring. Folkeskolen skal være et godt tilbud men et tilbud som også kræver, at forældrene tager deres del af ansvaret.

31. **Skriftligt samarbejde går begge veje.** De seneste år er lærerne blevet pålagt en række nye opgaver i forhold til samarbejdet mellem skole og hjem bl.a. udarbejdelse af skriftlige elevplaner. Men ofte kunne skole/hjem-samarbejdet styrkes yderligere, hvis forældrene også udarbejdede skriftligt materiale som forberedelse på skole-hjem-samtaler. Det ville sikre en bedre forventningsafstemning i samarbejdet mellem skole og hjem. Det gør man allerede visse steder i dag – vi vil gerne udbrede

de gode eksempler yderligere. Desuden er det for Venstre helt naturligt, at eleven bør deltage i skole/hjem-samtalerne.

32. **Bedre muligheder for forældrerådgivning.** Langt de fleste forældre vil gerne engagere sig i deres børns skolegang. Mange gør det allerede i dag med stort held. Men desværre er der også andre, som ikke har ressourcerne til at engagere sig, eller som render ind i problemer med skolen, myndigheder eller andre. Disse forældre skal have et sted at henvende sig. Derfor ønsker Venstre at understøtte muligheder for forældrerådgivning som eksempelvis forældreforeningen Skole & Samfunds forældrerådgivning.
33. **Løbende valgperioder til skolebestyrelsen.** I dag afholdes typisk valg til skolebestyrelsen hvert fjerde år. Det kan være en barriere for at engagere sig, og samtidig viser erfaringerne, at meget få forældre til de større elever melder sig. Det foreslås derfor, at der indføres rullende valgperioder, så halvdelen af skolebestyrelsen er på valg hvert andet år. Det giver mere dynamik i bestyrelsesarbejdet og giver forældre bedre muligheder for at engagere sig.
34. **Skolelederen skal deltage i elevrådsarbejdet.** På mange skoler deltager skolelederen ikke i elevrådets møder. Det er et forkert signal, hvis arbejdet i elevrådet skal tages alvorligt. Derfor ønsker Venstre, at skolelederen skal være en naturlig deltager i elevrådsmøderne, ligesom skolelederen eksempelvis deltager i arbejdet i skolebestyrelsen. Hvis skolelederen ikke kan deltage bør vedkommendes stedfortræder være en viceskoleinspektør. Det er vigtigt, at demokrati ikke kun er noget, som eleverne hører om, men også noget de oplever i praksis på skolen.
35. **Skolebestyrelsen skal være repræsenteret, når der ansættes og afskediges skoleledere.** For at styrke skolebestyrelsernes indflydelse ønsker Venstre, at skolebestyrelserne får en betydelig stemme, når skolelederen skal ansættes og evt. også afskediges. Skolebestyrelsen skal således sidde på et væsentligt antal pladser i ansættelsesudvalget, hvor kommunen, medarbejderrepræsentanter m.fl. dog naturligvis også skal repræsenteres.
36. **Forældreindflydelse – også for elever fra små skoler.** Tendensen i mange kommuner er, at små skoler sammenlægges og køres videre med én skoleleder og én skolebestyrelse. Det kan der være gode argumenter for. Men for Venstre er det samtidig vigtigt, at det ikke går ud over det den lokale forankring, som folkeskolen skal have. En løsning kan være, at der etableres en parallel lokalskole-bestyrelse på de små sammenlagte skoler, som i vidt omfang træffer beslutninger helt ude i lokalsamfundet, og som samtidig har repræsentanter i den sammenlagte skoles centrale bestyrelse.